

Eesti Naeratus

Istume siin paari ettevõtjast sõbraga ja arutame kodumaailma asju.

Me kõik elame linnades või vähemalt kuldsetes ringides, oleme edukad või vähemalt edumeelsed, avatud, Eesti mõttes rikkad ja võib-olla isegi ilusad.

Kõike seda justkui ei sobiks häbeneda, aga meil on piinlik. Piinlik selle pärast, et oleme seda Riigis, kus umbes kolmandik inimesi ei vaata ette ega taha, vaid elab pidevalt hädapärast peost suhu. Meile ühelegi pole see tunne vööras. Ettevõtte alustamise faasis polnud vahel isegi peos midagi, peenike ahastus ehk vaid.

See kolmandik või siis kolmas Eesti, kes vast ei teagi, et „mina võiks ka edukas olla, isegi siin kauges külas“.. Osa neist ei tahagi või vähemalt üldse ei muretse edukuse pärast ja neil on selleks täielik õigus. Paljud aga ei räägi seetõttu, et neil on ka piinlik. Mõni laps mõnes maalasteaias sööb esmaspäeviti endiselt ära kõik, mis kätte antakse.

Neil on ehk pisut teistmoodi piinlik, kui meie sõpruskonnal siin laua ümber. Järeldus on aga sama: me ei taha minna maailma, Euroopa ega isegi Kirde-Euroopa rikkaimate sekka ilma nendeta. Õigemini, pigem läheme aeglasemalt, aga läheme koos. Me ei taha, et ebavõrdsus suureneb, et ikka peab pooli valima! Me ei taha, et dialoog kaotab sisulist tähendust või inimlikkust ning muutub ainult tehnilisemaks.

Siit ka ettepanek: soovime lisaks käibe- ja palgamaksudele ka vabatahtlikku lisamaksu või õigemini riiklikku annetuskanalit nimega "Naeratus". Nimi viitab sellele, et tegemist pole mingi järjekordse maailma päästmise võimatu ja ebavajaliku missiooniga, vaid heade soovide väljendusega. Pigem andja kui saaja jaoks.

Ühel meist kulus hiljuti märkimisväärselt aega ja energiat, et leida Ukraina toetamiseks mõistlikke kanaleid. Tema järeldus: süsteem on halb.. või õigemini: asi on korralikult süstematiseerimata! Isegi tulumaksuvabastusega MTÜ-le annetades kaasnevad lisamaksud, -piirangud ja -bürokratia. Milleks? Kui on soov rahapesu ohtu ohjata, saab seda teha „kõrvalt“ ilma ettevõtjaid taas „kottimata“. Miks ei võiks MTÜ-de toetamine käia läbi Naeratuse näiteks nii, et ülekande selgitusse panna soovitava organisatsiooni registreerimisnumber? Kui toetus laekuks neile Rahandusministeeriumi kontolt, suurendaks see muu hulgas „armastust oma sõbraliku Riigi vastu“ ja oleks lisandväärtusena valikuliselt anonüümne. Anonüümsus (Ainult Abivajajale) Annab Annetusele Armuväge! Meil on jäänud annetusi tegemata, kuna ei leidnud vahendajat – ei tahtnud siis, et saaja meid näeks.

Naeratus oleks hea nišš neile ettevõtjatele, kel otsesemalt kodanikuühiskonda panustamiseks aega napib.

Kõik Naeratusse kantud summad oleks samuti kaudselt avalikud nagu muud maksuliigid. Ettevõtluskultuur võiks kunagi areneda sinna, et tavapäraselt kliendi või partneri taustakontrolli tehes, vaatad üle ka tema Naeratuse numbrid. Kui seal haigutab "0", siis tunned vähemalt viisakat huvi: Miks nii morn, oled ikka edukas ettevõtte? Kellelgi pole muidugi kohustust naeratada – nagu pole ka kohustust midagi oma ettevõttesse tagasi investeerida.

Igakuise loomuliku maksutsükliga koos on mugav hoida asi regulaarne – saaja jaoks palju tõhusam kui ühekordsed sutsakad. Lihtne võiks olla ka Riigi jaoks, kuna Naeratuse ei pea ilmselt nii hoolega lugema ega kontrollima.. ja mis kahju võiks neist üldse sündida? Ettevõtja jaoks oleks tegemist ühtlasi turunduse, heategevuse kui sotsiaalse vastutusega, investeerimisega palju laiemas tähenduses – boonuseks kõik ülimalt lihtne.

Firma omanikul võib küll tekkida barjäär müüdist „Riik on rahale halb peremees“. Oma kogukondades näiteks oleme mitut pidi mitmeid kordi kokku puutunud ministeeriumidega. Viimased on oma puudutustega tekitanud pisikese hirmu. Täpsemalt siis ebapädevate ametnike ees, kes ka seda raha potentsiaalselt jagama peaks hakkama. Meil on selle tarvis juba lahendus välja mõeldud. Tulge lauda, räägime!

Lahendus on välja mõeldud ka selle jaoks, kuidas ärgitada kõiki ettevõtjatest sõpru „ühiskonnale tippi jätma“ ehk teisisõnu eneseväärikust kasvatama. Muu kõrval ei maksa alahinnata ettevõtjate edevust ega võistlushimu! Kellelgi tekib tõenäoliselt hasart Naeratuse topis olla või vähemalt naabrist parem. Eraisikud võiksid Naeratusse kantud summadeltsaada sama tulumaksuvabastuse nagu koolituskuludelt.

Meil on vaja ainult kahte asja. Poliitilist otsust ja sellist väikest muudatust EMTA käibedeklaratsiooni:

www.ulikool.ee/naeratus-proto

(Prototüübi lühike selgitus: raha võib Rahandusministeeriumi Naeratuse kontole igaüks iga kell vabalt kanda, vaikimisi läheb see riigikassasse. Huvi korral võimalik muuta valikut EMTA-s. Valik 1: „Valdkond“ (nimekiri täieneb kord aastas); Valik 2: kõikidest MTÜ-dest valitud valdkonnas)

Mida teenib Riik praeguste annetuste maksustamisest? Väikese vaskmündi, selle teisel küljel lugupidamatust ja jõuetut viha. Kadunud varandus. Kadunud Eesti rõivabrandid, kadunud lennuühendused, kadunud iduettevõtted.

Võib-olla taolised järeldused on liiga kaugeleulatuvad või isegi meelevaldsed, aga kihlveo pakkumine on aus: Naeratusest hakkab Riigile laekuma üle 100 korra rohkem kui maksuvõlgade intressidelt tasutud tulumaksudest. (Nähtus, millest mitte ükski meist pole mitte kunagi aru saanud. Ettevõtja maksab tulumaksu kellegi teise saadud tulu pealt? Vaatamata sellele me naeratame lootusrikkalt oma Riigi poole.) Kaotada pole ju kellelgi midagi. Seadust võib iga kell muuta nii, et mingi protsent naeratustest läheb alati ametnike jagada ehk „tavariigikassasse“.

Paneme korraks roosad prillid ette ja vaatame tulevikku. Eesti Vabariigi eelarvesse laekub 3% puhtalt Naeratustest. Number on küll väike, aga märkimisväärne. Maailmas on sündinud midagi täiesti uut. See kõneleb, et ettevõtjad, ametnikud, abivajajad, õpetajad, lapsed ja vanemad mõtlevad koos (loodetavasti ka poliitikud!). Kodanikuühiskond on uuel tasemel. Kõik maailma suurriigid vaatavad Eestile alt üles. Loodetavasti jääb meie nimi ja nägu siia rohkem külge kui „Teeme ära!“ maailmakoristuspäevale. Tekib „Swedish Table“ ja „French Fries“ kõrvale „Estonian Smile“. Meie naeratavat kultuuri tahetakse üle võtta rohkem kui IT-lahendusi. Eesti poliitik saab valusalt tunda, kuidas Macronid ja Bidenid soovivad sattuda just temaga ühe pildi peale, mitte enam vastupidi!

Võib-olla mingisugust Riikliku Naeratuse ideed on maailmas kunagi proovitud ja võib-olla on katse ebaõnnestunud. Me ei takerduks sellesse. Vaatame siin üksteisele otsa ja kuidagi teame, et just siin ja praegu on hea koht ja aeg. Karis just ütles viimasel Latitudel, et tõeline kasv tuleb lahendustest, mida pole kunagi varem proovitud. Ärme siis laseme jälle kellelgi teisel esimene olla. Oleme startup-maa või ei ole? Screw it, let's do it! Teeme ära!

Joone alla: me oleme siin laua ümber siiski kõik kained ärimehed, mitte unistajad ega luuletajad. Kogu selle asja mõtlesime tehniliste detailideni läbi. Küsige abi, kui vaja projekti käivitada. Ei tahaks enam kunagi kuulda, et „riigil raha vähe“. Me ju just praegu pakume juurde! **Kaks lehekülge lihtsustatult ühte lausesse:** me mitte ei küsi vaid pakume raha – kogusime 100 000€. Otsime kohta ja viisi, kuidas see Eestit kõige rohkem ja ühtlasemalt edasi viiks.

Meie konkreetne ettepanek on kulutada antud raha EMTA ja muude riigi infosüsteemide täienduseks ülalkirjeldatud viisil. Ainus, mida meil veel vaja, on „jah“ sõna otsustajatelt. Hea meelega kuulame kõigi ettepanekuid. Ehk on mõni parem koht ja viis? Mõni uus lauluviis? Lastesaade?

Kui peakski juhtuma nii, et üks päev tuleks prillid eest ära võtta ning tõdeda, et Naeratuse projekt sel kujul ei töötanud, isegi loodetud 3% ei tulnud, ei peaks me silmi maha lööma. Me pole kellelegi liiga teinud, kelleltki midagi ära võtnud, kõik kinni maksnud, oleme rõõmuga katsetanud: www.ulikool.ee/katse. Oleme targemad, teame juba kuklas, mis ja kuidas töötaks, töötame edasi ning mingil põhjusel kogu aeg naeratame. Südamest kõrvuni.

(pilt on autoriõigustega kaitstud)